

Datum advies: 12 april 2010

De Beoordelings- en Adviescommissie (verder ook: BAC) van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht geeft het volgende advies inzake de klacht van:

_____ geboren op
_____ wonende te _____,
klager,

tegen:

paters Salesianen van de Orde van Don Bosco,

- 1) _____ **overleden,**
- 2) _____ **, overleden, dan wel onvindbaar,**
- 3) _____ **, overleden,**
- 4) _____ **, overleden,**
- 5) _____ **, overleden,**
- 6) _____ **overleden,**
- 7) _____ **, overleden,**

de personen over wie wordt geklaagd,
hierna te noemen de aangeklaagden.

1. De procedure

Het klaagschrift (met bijlagen) is in maart 2009 ontvangen. _____ sdb delegaat heeft hierop namens de Salesianen van Don Bosco (onder overlegging van bijlagen) schriftelijk geantwoord. Hierop heeft klager nog een brief d.d. 24 augustus 2009 (met bijlagen) toegezonden, waarop namens de Salesianen is gereageerd bij brief van 17 november 2009. Op 8 maart 2010 heeft in Den Haag een zitting achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij klager en _____ zijn verschenen. Klager heeft daarbij nog aanvullende stukken overhandigd. Zij hebben hun standpunten mondeling toegelicht.

2. De feiten

Zakelijk weergegeven, staat het volgende tussen partijen vast.

2.1 Klager, afkomstig uit een eenvoudig milieu, is in september 1947 naar het kleinseminarie in _____ gegaan om aldaar onder de hoede van de paters Salesianen de middelbare school te doorlopen. Hij woonde intern en ging alleen in de grote vakantie naar huis. De toenmalige directeur van het kleinseminarie was _____

2.2 Klager was een goede leerling. Hij is tot 1 februari 1953 op het kleinseminarie gebleven. Op die dag is hij bij de toenmalige (inmiddels overleden) directeur _____ geroepen. Hem werd te verstaan gegeven dat hij geen roeping had en dat hij van school af moest. Met geld voor een treinkaartje is klager vervolgens naar huis gestuurd.

2.3 Na zijn vertrek uit het kleinseminarie heeft hij (met studievertraging) elders de middelbare school afgemaakt. Na militaire dienst in hij uiteindelijk geschiedenis gaan studeren.

2.4 Klager is getrouwd geweest. Zijn vrouw is in 2002 overleden.

2.5 Na het overlijden van zijn vrouw heeft klager zich in 2003 tot de toenmalige provinciaal van de Salesianen van Don Bosco, _____ gewend. Klager heeft hem verteld dat

hij op het kleinseminarie seksueel was misbruikt.

2.6 Beiden hebben vervolgens een vaststellingsovereenkomst getekend. Hierin staat onder meer aangegeven (kort samengevat), dat ze openhartig met elkaar hebben gesproken en dat het misbruik en de daaruit voortvloeiende psychische schade bij klager aannemelijk acht. Als schadevergoeding hebben de Salesianen € 16.000,-- uitgekeerd aan klager.

2.7 Ondanks dat klager in therapie is geweest bij psychiater, heeft hij later nooit over het seksueel misbruik durven praten. Pas zijn huidige vrouw/partner heeft hij het verteld. Zijn zonen (uit zijn eerste huwelijk) heeft hij (nog) niets verteld.

3. De klacht

3.1 Klager is vanaf zijn tweede jaar op het kleinseminarie (in de periode 1948/1953) seksueel misbruikt door diverse paters. Het misbruik kwam het meeste 's nachts voor. Klager werd geregeld midden in de nacht wakker gemaakt door één van de aangeklaagden, waarbij hij onder dwang seksuele handelingen moest verrichten, onder meer bestaande uit het aanraken van elkaars penis en orale bevrediging. De volgende dag moest hierover worden gebiecht bij de biechtvader die hem de nacht daarvoor had misbruikt. Hem werd daarbij ingeprent dat zij beiden een biechtgeheim hadden. Ook in het zogenaamde 2e bos vond het misbruik plaats. Klager is het meest frequent misbruikt door ; van wie hij later heeft gehoord dat deze is weggestuurd of uitgetreden. Klager weet niet meer zeker of hij door

is misbruikt. De overige aangeklaagden hebben hem wél misbruikt. De toenmalige directeur, , heeft diverse keren klagers penis aangeraakt, telkens na doktersbezoek in verband met een ontsteking aan klagers penis. Ook die in die periode niet in woonde, heeft hem misbruikt, onder meer bij bezoeken aan het kleinseminarie. Precieze details daarover kan hij niet meer geven.

3.2 Het misbruik heeft zijn hele leven beïnvloed. Klager is weggestuurd van het kleinseminarie omdat het misbruik kennelijk was ontdekt. Voor klager én voor zijn ouders was het een grote klap dat hij het kleinseminarie niet heeft afgemaakt. Hij heeft de reden waarom hij van het kleinseminarie werd gestuurd nooit aan zijn ouders verteld. Voor zijn ouders was het niet afmaken van het kleinseminarie een grote teleurstelling. Hij heeft tot voor kort met niemand hierover kunnen praten, met diverse lichamelijke en psychische klachten tot gevolg.

3.3 De gesprekken met in 2003 zijn door klager nadien als volstrekt onvoldoende ervaren. Hij heeft het gevoel toen afgescheept te zijn in een poging hem te laten zwijgen in een periode dat hij geestelijk niet sterk genoeg was daarop adequaat te reageren. Daarom is hij nu naar Hulp & Recht gegaan.

4. Het verweer

4.1 De aangeklaagde paters zijn allemaal overleden, dan wel onvindbaar, en kunnen geen weerwoord geven. Wél acht aannemelijk dat dergelijk misbruik in genoemde periode heeft plaatsgevonden. Hij heeft in 2003 op die grond spijt betuigd over het gebeurde. Toen is ook de vaststellingsovereenkomst tot stand gekomen met de bedoeling om tot een definitieve afronding te komen. Bij het beluisteren van klagers indringende verhaal bij de mondelinge behandeling is nog meer doordrongen geraakt van de enorme impact die deze gebeurtenissen op klager leven hebben gehad. Hij heeft daarvoor tijdens de bac-zitting namens de Salesianen zijn welgemeende excuses aangeboden.

5. De beoordeling

5.1 Het volgende wordt vooropgesteld. De verweten feiten hebben zich ongeveer 60 jaar geleden afgespeeld en zijn door het overlijden van (vrijwel) alle aangeklaagden en van toenmalig leidinggevend, zoals directeur , niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de bac aannemelijk geworden dat klager in die periode herhaaldelijk is misbruikt. De bac is hiervan overtuigd geraakt, niet alleen door de wijze waarop én de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, maar ook doordat inzichtelijk is geworden dat klager zijn hele leven gebukt is gegaan onder een groot geheim met alle gevolgen van dien voor zijn verdere leven. Tot slot heeft de bac nog meegewogen dat ook zich heeft laten overtuigen.

5.2 Het hoeft geen betoog dat dit seksueel misbruik met misbruik van gezag en binnen een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. De direct betrokkenen zijn hierop thans niet meer aan te spreken.

5.3 Klager is bovendien vervolgens destijds geen enkele hulp geboden, maar heeft juist met de schande van het wegsturen moeten leven. Voor de volledigheid wordt nog opgemerkt dat er geen enkele aanwijzing is dat dit wegsturen van het kleinseminarie een aan klager toe te rekenen oorzaak heeft gehad. Het ontbreken van adequate bescherming en hulp van een aan de zorgen toevertrouwde minderjarige valt de toenmalige Salesianen te verwijten.

5.4 Ten aanzien van de vaststellingsovereenkomst heeft klager aangevoerd dat hij zich indertijd in een labiele situatie bevond en zich min of meer gedwongen heeft gevoeld deze te tekenen. De bac begrijpt dat klager zich hiermee beroept op een zogenaamd (juridisch) wilsgebrek, dat nietigheid van deze overeenkomst tot gevolg zou kunnen hebben. Het is niet aan de bac (maar aan de rechter) om hierover een definitief oordeel te vellen, maar wél heeft dit tot gevolg dat de bac zich vrij voelt om de klacht op haar merites te beoordelen.

5.5 Gelet op het feit dat de direct betrokkenen zijn overleden, kunnen tegen hen geen maatregelen meer volgen. Daarom zal de bac zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

heeft hiertoe de eerste stap gezet door namens de Salesianen bij de mondelinge behandeling zijn oprechte, welgemeende excuses aan te bieden onder de erkenning dat het seksueel misbruik heeft plaatsgehad. Deze excuses heeft klager geaccepteerd. De bac zal op dit punt verder adviseren als weergegeven onder a) van dit advies.

Klager heeft aangegeven, met verwijzing naar de berichtgeving in de media, dat hij in aanmerking wil komen voor een financiële vergoeding die aanzienlijk hoger is dan de € 16.000,-- die hij al heeft ontvangen.

Aangezien het niet de taak is van de bac om in concreto over een financiële vergoeding te adviseren zal de bac zich op dit punt terughoudend opstellen. Wél acht zij twee opmerkingen op zijn plaats.

In de eerste plaats stelt de bac vast dat klager nog steeds ernstig gebukt gaat onder dit verleden. Bij de verwerking hiervan zal klager hulp nodig hebben, bij voorkeur van een gespecialiseerd (trauma)therapeut. Vergoeding van de kosten hiervan door de Salesianen/de kerk, althans een bijdrage hierin, lijkt aangewezen.

In de tweede plaats kan de bac de ogen niet sluiten voor de vele klachten en de publiciteits-

golf van de laatste weken over misbruik in het verleden in katholieke internaten. Voor zover in die zaken in den brede een financiële genoegdoening wordt overwogen, verdient het aanbeveling ook de onderhavige zaak – dit onder aftrek van het reeds ontvangen bedrag van € 16.000 – bij deze genoegdoening te betrekken.

5.6 Ter zitting is het verzoek van klager besproken om dit advies uit te brengen aan de huidige provinciaal overste, sdb te Brussel. heeft laten weten hiermee in te kunnen stemmen. Daarom zal dit advies formeel worden uitgebracht aan de provinciaal overste. Beide bij de mondelinge behandeling aanwezige partijen zullen een afschrift van dit advies ontvangen (conform artikel 16.4 van de procedure bij klachten van seksueel misbruik). Niet voldaan kan worden aan het verzoek van klager om te adviseren over de rol van de (bij deze zaak niet direct betrokken) kerk (de seculiere geestelijkheid), nu de procedure daarin niet voorziet.

5.7 Geadviseerd zal worden als na te melden.

6. Het advies

De Beoordelings- en Adviescommissie:

- a) adviseert de provinciaal overste der Salesianen van Don Bosco de klacht gegrond te achten, te erkennen dat klager in genoemde omstandigheden seksueel is misbruikt en om daarover namens de Salesianen spijt te betuigen;
- b) verwijst verder naar hetgeen hiervóór in 5.5 is overwogen.

Dit advies is vastgesteld op 12 april 2010 door: mr. M.A.F. Tan-de Sonnaville, voorzitter, W.A.M.C. Mol en mr. M.P.P.M. Merx, leden; bijgestaan door mr. A.M. Denekamp-Mulder, griffier.

Mr. M.A.F. Tan-de Sonnaville
Voorzitter

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangevend schrijven aan de provinciaal overste pater Jos Claes sdb te Brussel en aan partijen verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies partijen schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen. Bij maatregelen dient aangeklaagde in de gelegenheid gesteld te worden om te worden gehoord.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de BAC een afschrift van de beslissing van de overste.